รายงาน
พิเศษ

ประดิษฐ์ ภิญโญภาสกุล

โครงการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการส่งออก ของกระทรวงพาณิชย์

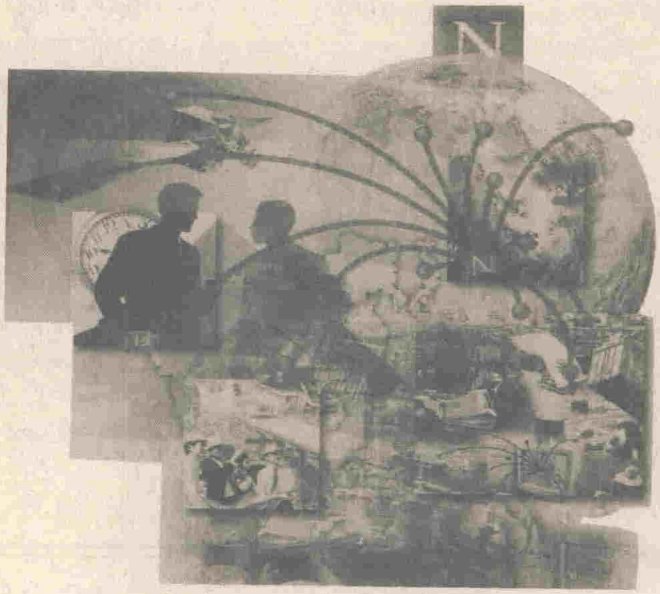

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็น ที่จะต้องเข้าไปแข่งขัน กับเวทีการค้าโลก

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 10 กันยายน 2541 ที่ผ่านมา ผู้เขียนมีความยินดีที่ได้เห็นผู้สนใจจำนวนถึงประมาณ 600 คน ไปร่วมงานสัมมนาเรื่อง "มิติใหม่ของการส่งออกไทยด้วยอินเทอร์เน็ต : เพิ่มศักยภาพแข่งขันในตลาดโลก" ซึ่งกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์เป็นเจ้าภาพจัดขึ้น ณ ห้องบางกอกคอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว โดยมี ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายศุภชัย พาณิชภักดิ์) เป็นประธานในพิธี และได้กรุณาเป็นผู้บรรยายพิเศษในหัวข้อ "นโยบายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของไทย ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ" ที่แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ในมุมกว้าง ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติของท่านด้วย

โดยการสัมมนาครั้งนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce) ของไทย นำเสนอแนวทาง รูปแบบ และการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นกลไกขยายฐานการส่งออกของไทยในตลาดโลก อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมหนึ่งของโครงการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการส่งออก เพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนบริษัทมาสมัครเข้ารับการคัดเลือก เพื่อเข้าร่วมโครงการนำร่องเป็นจำนวนประมาณ 100 รายด้วย โดยได้รับความร่วมมือจากบริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและบริษัทที่ปรึกษาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หลายรายเข้าร่วมออกร้านและอภิปราย

ความเป็นมาของโครงการ

สำหรับความเป็นมาของโครงการนี้เริ่มขึ้นตั้งแต่ วันที่ 21 ตุลาคม 2540 เมื่อคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) ซึ่งมี ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อกำหนดนโยบายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และได้ออกคำสั่งแต่งตั้งเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2540 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา รวมทั้งการกำหนดท่าที และนโยบายของไทย ในการเจรจาเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในเวทีการค้าระหว่างประเทศ เช่น องค์การการค้าโลก (WTO) เอเปค (APEC) และอาเซียน (ASEAN) เป็นต้น

โครงการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการส่งออกของกระทรวงพาณิชย์

หลังจากคณะอนุกรรมการฯ ได้ประชุมในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2541 ได้มีมติให้จัดทำโครงการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการส่งออก เพื่อเป็นโครงการนำร่อง (Pilot Project) และคณะกรรมการฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการส่งออก เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2541 โดยมีอธิบดีกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ (นายการุณ กิตติสถาพร) เป็นประธาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลการดำเนินโครงการให้เกิดความเชื่อมั่นระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าที่ทำการค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะการขยายโอกาสตลาดส่งออกสินค้าและบริการไปยังต่างประเทศ รวมทั้งเพิ่มโอกาสสำหรับธุรกิจขนาดกลางและเล็กที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าสูงให้สามารถขยายธุรกิจการค้าส่งออกไปยังต่างประเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนอกจากจะทำให้ไทยมีข้อมูลใช้ประกอบการกำหนดกลยุทธ์และท่าทีการเจรจาในเชิงรุกกับประเทศต่าง ๆ แล้ว ยังสามารถวางแผนในการเตรียมการปรับตัวของไทยเพื่อรองรับการเปิดเสรีด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในเวทีโลกได้อย่างเหมาะสม

ต่อมา ในวันที่ 13 กรกฎาคม 2541 คณะกรรมการที่ปรึกษาฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานโครงการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการส่งออก โดยมี ศ.ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ เอกชน และนักวิชาการ แบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่

1. ด้านจดทะเบียน ประชาสัมพันธ์ บริการสื่อสาร และฝึกอบรม
2. ด้านการตลาด
3. ด้านคุ้มครองผู้บริโภค
4. ด้านภาษี
5. ด้านการขนส่ง และประกันภัย
6. ด้านการชำระเงิน และความปลอดภัย
7. ด้านกฎหมาย และลายเซ็น

การดำเนินการ

ในการดำเนินการโครงการฯ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ได้ทำหน้าที่เป็นแกนนำในการประสานงานกับกรมต่าง ๆ ในกระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดทำโครงการฯ โดยได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานทั้งระยะสั้น และระยะยาว ดังนี้

- ระยะสั้น (พฤษภาคม-กันยายน 2541) เป็นขั้นเตรียมการและทดลองปฏิบัติงาน โดยจัดตั้งคณะทำงานในการกำหนดกรอบการทำงาน และวางกฎเกณฑ์การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดกลุ่มสมาชิก กลุ่มสินค้าเป้าหมาย และการรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการ

- ระยะยาว (ตุลาคม 2541-กันยายน 2542) เป็นขั้นปฏิบัติงานจริงและติดตามประเมินผล โดยคณะทำงานทำหน้าที่กำกับดูแลและอำนวยความสะดวกด้านข้อมูล ในขณะเดียวกันอาจจะว่าจ้างคณะที่ปรึกษาฯ และผู้เชี่ยวชาญด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มาวางระบบการบริหารและจัดการ เพื่อพัฒนาและขยายขอบเขตปริมาณการค้าด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของไทยในวงกว้าง และจัดทำแผนปฏิบัติการเร่งรัดส่งออก โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศเป้าหมาย เช่น สหรัฐฯ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป (EU) และประเทศในอาเซียน เป็นต้น รวมทั้งการเผยแพร่การให้บริการการค้าด้วยอิเล็กทรอนิกส์แก่ธุรกิจในวงกว้างต่อไป ซึ่งรวมไปถึงการจัดสัมมนาและฝึกอบรมแก่ผู้ส่งออกรายอุตสาหกรรมเป็นระยะ ๆ

โครงการนี้ได้รับอนุมัติวงเงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2542 และอยู่ในระหว่างการพิจารณาของญี่ปุ่นในการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาช่วยปฏิบัติงานตามโครงการ

บริษัทจะได้อะไรจากการเข้าร่วมโครงการ?

กระทรวงจะแจ้งรายชื่อบริษัทที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการนำร่องฯ นี้ ภายในวันที่ 31 ตุลาคม 2541 โดยบริษัทที่เข้าร่วมโครงการไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการเป็นสมาชิกโครงการ และจะได้รับบริการต่อไปนี้

1. กระทรวงพาณิชย์จะจัดทำโฮมเพจให้ฟรี 1 หน้า เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของบริษัทที่ได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกโครงการ

2. สำหรับบริษัทที่อยู่ใน Amazing Mall 100 ราย กระทรวงฯ จะจัดทำโฮมเพจสำหรับการซื้อขายให้ฟรี ตามรูปแบบที่กระทรวงฯ กำหนดให้ หากต้องการรูปแบบอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดจะต้องติดต่อกับบริษัทเอกชน

3. บริษัทต่าง ๆ ทั่วโลกที่จะซื้อสินค้าจากประเทศไทย จะสามารถค้นหารายชื่อของสินค้า หรือชื่อบริษัทของบริษัทสมาชิกได้ ซึ่งจะทำให้บริษัทสมาชิกมีโอกาสในการจำหน่ายสินค้าได้สูงขึ้น

4. กระทรวงฯ จะจัดการฝึกอบรมการทำธุรกิจผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตโดยไม่คิดมูลค่า

5. สามารถปรับปรุงข้อมูลได้เองตามความต้องการผ่านเว็บไซท์ โดยสามารถกำหนดรหัสผ่านได้ด้วยตนเอง หรือหากไม่สะดวกที่จะปรับปรุงข้อมูลเอง กระทรวงฯ ก็ได้จัดเจ้าหน้าที่คอยปรับปรุงข้อมูลให้กับบริษัท โดยศูนย์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ โดยบริษัทสามารถแจ้งรายละเอียดที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้กับเจ้าหน้าที่ของกรมฯ ทราบ

6. ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีส่งออก ยกเว้นสินค้าบางรายการ เช่น หนังสัตว์ และเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0

7. มีสิทธิ์ในการดูข้อมูลสถิติทางการค้าที่จำเป็นสำหรับผู้ส่งออกของไทย จากกระทรวงพาณิชย์

8. ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารไทยพาณิชย์ โดยคิดค่าธรรมเนียมร้อยละ 5 สำหรับการรับชำระเงินด้วยบัตรเครดิตธนาคารไทยพาณิชย์, Visa, MasterCard และ JCB สำหรับผู้ที่ต้องการใช้บริการจากธนาคารอื่นก็สามารถทำได้เช่นกัน

www.thaiecommerce.net

กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดตั้งเว็บไซท์ของโครงการนี้อยู่ที่ http://www.thaiecommerce.net ดังในรูปที่ 1 โดยเช่าพื้นที่บนเซอร์ฟเวอร์ในสหรัฐฯ และในอนาคตเมื่อประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง จะมีการติดตั้งเกตเวย์ ณ ตลาดต่างประเทศหรือกลุ่มตลาดที่สำคัญ เพื่อให้ผู้ซื้อจากทั่วโลกสามารถเข้าถึงเว็บไซท์นี้ได้ถูกต้อง รวดเร็ว และทันเหตุการณ์

หน้าโฮมเพจของโครงการนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของไทย และรับสมัครเข้าร่วมโครงการ ด้านล่างจะเป็นข่าวพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมบทความพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และตัวอย่างเว็บไซท์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของต่างประเทศ รวมทั้งสรุปผลการประชุมคณะกรรมการและคณะทำงานของโครงการ ที่มุมบนซ้ายของโฮมเพจ จะมีแบนเนอร์ของโครงการนี้อยู่ ทางกระทรวงพาณิชย์ได้ขอความร่วมมือให้เจ้าของเว็บไซท์ของไทย ช่วยกันนำเอาแบนเนอร์นี้ไปวางไว้บนโฮมเพจของท่านแล้วเชื่อมโยงกลับมายังโฮมเพจของโครงการ เอ้า ช่วยกันหน่อยครับ

เว็บไซท์นี้ยังมีองค์ประกอบหลักอื่นที่สำคัญอีก 4 ส่วน ตามแบนเนอร์ด้านบน ไล่จากซ้ายไปขวา ดังนี้

1. Virtual Trade Embassy ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางสำหรับการติดต่อกับฑูตพาณิชย์ของกลุ่มตลาดเป้าหมายเบื้องต้นที่คาดว่าจะมีผู้ซื้อขายสินค้าและบริการสนใจที่จะทำการค้าจากตลาดอาเซียน สหภาพยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งผู้เข้าเยี่ยมชมสามารถประชาสัมพันธ์และขอความช่วยเหลือจากสำนักงานพาณิชย์ไทยในตลาดต่างประเทศเหล่านี้ได้

2. E-Plan เนื้อหาในหน้านี้ จะเสมือนเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ท่านว่า ธุรกิจของท่านและผู้บริโภคจะเริ่มต้นใช้ประโยชน์จากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างไรในฐานะของผู้ประกอบการขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ซึ่งจะมีกลยุทธ์แตกต่างกัน นอกจากนี้หน้านี้ยังเป็นการรวบรวมความรู้และสรุปผลการประชุมที่ได้จากคณะทำงาน

3. Amazing Mall เป็นห้างสรรพสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นโครงการนำร่องของกระทรวงพาณิชย์ เปรียบเสมือนห้องทดลองนำร่องของกระทรวงพาณิชย์ โดยเชิญผู้สนใจขายสินค้าในห้างสรรพสินค้าบนอินเทอร์เน็ตอย่างครบวงจร ประมาณ 100 ราย ให้เข้ามาร่วมในโครงการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย กระทรวงพาณิชย์จะพัฒนาระบบบริหารธุรกิจและโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยไม่คิดค่าบริการแก่ผู้ค้าเหล่านี้ เป้าหมายของโครงการนำร่องนี้คือหารูปแบบที่ดีที่สุดสำหรับประเทศไทยในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

4. Cyber Links เป็นการรวบรวมเว็บไซท์ของผู้ให้บริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และห้างสรรพสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ของไทย

การสมัครเข้าร่วมโครงการ

บริษัทที่สนใจสามารถกรอกใบสมัครเพื่อรับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการภายในวันที่ 30 ตุลาคม 2541 โดยคลิกที่ปุ่ม Register บนเว็บไซท์ http://www.thaiecommerce.net หรือเข้าไปที่เว็บไซท์ Thailand Exporters for E-Commerce ซึ่งอยู่ที่ http://www.exporter.moc.go.th โดยตรงก็ได้ที่เว็บไซท์นี้ บริษัทสามารถสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสามกลุ่ม คือกลุ่มผู้ส่งออก กลุ่มผู้ผลิต หรือกลุ่มผู้ซื้อจากต่างประเทศ โดยผู้สมัครจะต้องกรอกชื่อบริษัท เลขประจำตัวผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT ID) ให้ถูกต้องเสียก่อนจึงจะลงทะเบียนได้ และผู้สมัครจะต้องกรอกข้อมูลอื่น ๆ ในแบบสอบถาม เช่น รายละเอียดบริษัทและสินค้า เงินทุนจดทะเบียน เงื่อนไขการคืนสินค้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถค้นหาสมาชิกที่บริษัทต้องการติดต่อทำธุรกิจได้ด้วย กล่าวคือ บริษัทผู้ซื้อจากต่างประเทศสามารถเข้ามาค้นหาบริษัทผู้ส่งออก หรือบริษัทผู้ผลิตของไทยได้ ดังในรูปที่ 2 และบริษัทผู้ส่งออก หรือบริษัทผู้ผลิตของไทย สามารถค้นหาบริษัทผู้ซื้อจากต่างประเทศได้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้สามารถเลือกค้นหาจากกลุ่มประเภทของสินค้า ชื่อของสินค้า หรือชื่อของบริษัทก็ได้

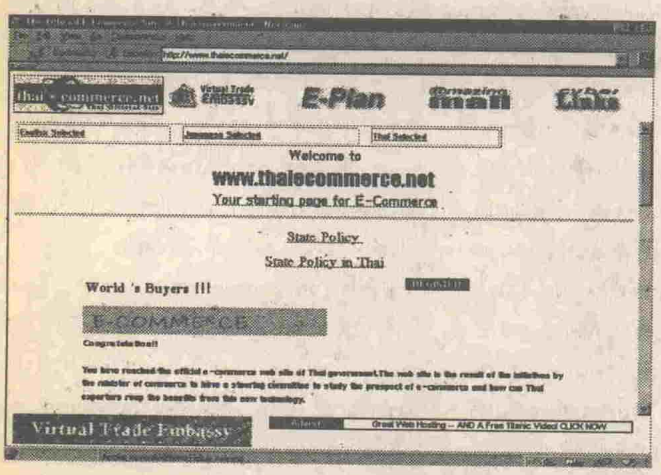

รูปที่ 1 โฮมเพจของโครงการที่ http://www.thaiecommerce.net

รูปที่ 2 ผู้ซื้อจากต่างประเทศสามารถค้นหาบริษัทผู้ส่งออกหรือบริษัทผู้ผลิตของไทยได้

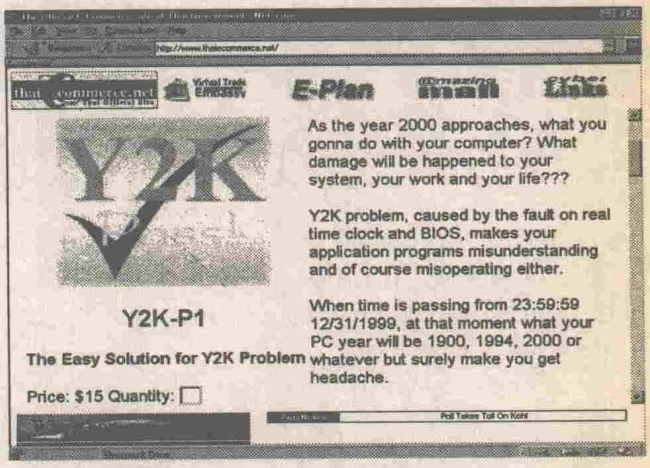

รูปที่ 3 โฮมเพจของการขายแผ่นวงจรแก้ปัญหาปี ค.ศ. 2000 และแผ่นวงจรป้องกันไวรัสของบริษัท R&D Computer System

ตัวอย่างการขายสินค้า

รูปที่ 3 เป็นตัวอย่างโฮมเพจขายแผ่นวงจรแก้ปัญหาปี ค.ศ. 2000 และแผ่นวงจรป้องกันไวรัส ของบริษัท R&D Computer System ซึ่งเป็นบริษัทหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการนำร่องนี้ ผู้ซื้อสามารถกรอกจำนวนที่ต้องการสั่งซื้อ เพื่อนำสินค้าไปใส่ไว้ในรถเข็นอิเล็กทรอนิกส์ (Shopping Cart) เมื่อเลือกสินค้าเสร็จแล้ว สามารถเลือกสั่งซื้อและชำระเงินด้วยวิธีการกรอกหมายเลขบัตรเครดิตแบบออนไลน์ (สามารถเลือกได้ 2 แบบย่อยคือ ผ่านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่ส่งผ่านอินเทอร์เน็ตแบบ Secure Sockets Layer (SSL) หรือไม่มีการรักษาความปลอดภัย ในกรณีที่ใช้เว็บเบราเซอร์ที่ไม่สนับสนุน SSL) หรือการสั่งซื้อแบบออฟไลน์ (ทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือโทรสาร) ก็ได้ พร้อมกรอกที่อยู่สำหรับส่งสินค้า และต้องระบุที่อยู่อีเมล์ด้วย เพื่อยืนยันการสั่งซื้อผ่านอีเมล์ได้

การติดต่อกับกระทรวงพาณิชย์

หากสมาคมการค้า หรือกลุ่มอุตสาหกรรมใดต้องการให้กระทรวงพาณิชย์จัดสัมมนาและฝึกอบรมให้ หรือบริษัทใดต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อได้ที่

คุณสุณี ธนกาญจน์
ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
ถนนราชดำเนินกลาง พระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทรศัพท์ 281-4631, 282-6171 - 9 ต่อ 3253
โทรสาร 281-1631, 280-0775
E-mail: webmaster@mocnet.moc.go.th
URL: http://www.thaiecommerce.net

บทสรุป

ก่อนจบบทความ ผู้เขียนขอทิ้งท้ายเอาไว้ด้วยแง่คิดที่ท่านรองนายกฯ ได้ให้เอาไว้ในการบรรยายพิเศษในวันนั้นว่า การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปแข่งขันให้ทันเวลาในปัจจุบันการค้า การส่งออกชะลอตัว ทำให้ทั่วโลกประสบปัญหาการถดถอยทางเศรษฐกิจ การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ แม้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะเป็นสิ่งใหม่ แต่ก็มีผลกระทบที่กว้างขวางไปทั่วโลก ถ้าแข่งขันไม่ได้ พัฒนาต่อเนื่องไม่ได้ โดยเฉพาะด้านการส่งข่าวสารให้ทุกส่วนของเศรษฐกิจทราบ ก็จะเสียเปรียบมาก

แม้ว่าเราจะเริ่มกันช้าไปหน่อย แต่ก็ยังไม่ถึงกับสายเกินไปครับ เชื่อว่าคุณผู้อ่านทุกท่านก็คงดีใจเช่นเดียวกับผู้เขียน ที่อย่างน้อยผู้บริหารประเทศเริ่มให้ความสำคัญกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในระดับหนึ่ง หวังว่าโครงการเช่นนี้จะได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังมากขึ้นและอย่างต่อเนื่องต่อไปโดยรัฐบาล โดยได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนครับ สำหรับท่านที่ต้องการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโครงการนี้ สามารถติดตามได้จากเว็บไซท์ของโครงการ ซึ่งจะมีสรุปผลการประชุมของคณะทำงานอยู่ด้วยครับ ไม่ทราบว่าคุณผู้อ่านคิดเหมือนผู้เขียนหรือเปล่าว่า อยากให้รัฐบาลของเรามีนโยบายในการพัฒนาอินเทอร์เน็ตของไทย และการลดช่องว่างทางดิจิตอลด้วยการกระจายอินเทอร์เน็ตให้เข้าถึงทุกภูมิภาคของประเทศด้วย แล้วการเลือกตั้งครั้งหน้าเราไปเลือกพรรคการเมืองที่มีนโยบายเช่นที่ว่านี้กันครับ (ผมไม่ได้เป็นหัวคะแนนหรอกนะครับ) :)